

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GIOVANNIHO PITRUZZELLY
přednesené dne 7. listopadu 2019¹

Věc C-480/18

**AS „PrivatBank“
za přítomnosti:
Finanšu un kapitāla tirgus komisija**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Augstākā tiesa (Nejvyšší soud, Lotyšsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Platební služby na vnitřním trhu – Směrnice 2007/64/ES – Články 2, 20, 21, 51, 75 a články 80 až 83 – Oblast působnosti směrnice 2007/64/ES – Platební služby uskutečňované v jiné měně, než je euro nebo měna některého z členských států mimo eurozónu – Příslušné orgány – Obezřetnostní dohled – Postupy pro vyřizování stížností a mimosoudní postupy pro zjednávání nápravy – Neprovedení nebo nesprávné provedení platebního příkazu“

1. Odvětví platebních služeb se rychle a trvale vyvíjí díky neustálým technologickým inovacím, které představují značné výzvy pro instituce příslušné ke stanovení právního rámce pro tyto služby. Toto odvětví má zásadní význam v moderních ekonomikách založených na existenci účinných a bezpečných platebních systémů.

2. V tomto kontextu se tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Augstākā tiesa (Nejvyšší soud, Lotyšsko) týká výkladu různých ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu², která položila základy pro vytvoření jednotného trhu platebních služeb a harmonizovaný právní rámec pro tyto typy služeb v Unii. Výše uvedená směrnice byla nyní zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu³, která si však v zásadě zachovala její strukturu a různá ustanovení zůstala nezměněna.

3. Projednávaná věc dává Soudnímu dvoru možnost vyložit oblast působnosti různých ustanovení směrnice 2007/64, z nichž mnohá jsou převzata do směrnice 2015/2366, v rámci sporu mezi lotyšskou bankou a Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Komise pro finanční a kapitálový trh, dále jen „Komise pro finanční trh“) ohledně legitimacy rozhodnutí přijatého tímto orgánem pokud jde o nevykonání platebního příkazu vyžadovaného klientem uvedené banky.

1 – Původní jazyk: italština.

2 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES (Úř. věst. 2007, L 319, s. 1).

3 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (Úř. věst. 2015, L 337, s. 35). Směrnice (EU) 2015/2366 zrušila a nahradila směrnici 2007/64 s účinností k 13. lednu 2018. Avšak vzhledem k datu, kdy nastaly skutkové okolnosti sporu v původním řízení, se na něj i nadále použije směrnice 2007/64.

I. Právní rámec

A. Unijní právo

4. Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 2007/64 členské státy rozlišují šest specifických kategorií poskytovatelů platebních služeb. Tyto kategorie, uvedené v tomto odstavci, zahrnují mimo jiné „úvěrové instituce“⁴ (písmeno a) a „platební instituce“ (písmeno d), jak jsou definovány v čl. 4 odst. 4 této směrnice⁵.

5. Podle čl. 2 odst. 1 směrnice 2007/64 se tato směrnice vztahuje na platební služby poskytované v rámci Unie. Odstavec 2 téhož článku však omezuje věcnou působnost hlav III a IV směrnice⁶ a stanoví, že „[h]lavy III a IV se vztahují na platební služby uskutečňované v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu“.

6. Hlava II směrnice 2007/64 obsahuje pravidla týkající se poskytovatelů platebních služeb a je rozdělena do dvou částí: kapitola I – nadepsaná „[p]latební instituce“ – obsahuje ustanovení konkrétně použitelná na kategorii „[p]latebních institucí“; kapitola 2 hlavy II obsahuje společná ustanovení použitelná na všech šest kategorií poskytovatelů platebních služeb.

7. Oddíl 3 uvedené kapitoly I věnované platebním institucím obsahuje články 20 až 25 a je nadepsán „Příslušné orgány a dohled“. Z článku 20 směrnice 2007/64, nadepsaného „[u]rčení příslušných orgánů“, konkrétně vyplývá, že:

„1. Členské státy určí příslušné orgány odpovědné za udělování povolení platebním institucím a obezřetnostní dohled nad platebními institucemi, které mají dodržovat povinnosti podle [hlavy II]. Těmito orgány jsou buď orgány veřejné moci, nebo subjekty uznané vnitrostátními právními předpisy, případně orgány veřejné moci, jež jsou pro tento účel vnitrostátními právními předpisy výslovně zmocněny, včetně národních centrálních bank. [...]

2. Členské státy zajistí, aby příslušné orgány určené podle odstavce 1 měly veškeré pravomoci nezbytné pro plnění svých povinností. [...]

5. Odstavec 1 neznamená, že by od příslušných orgánů bylo vyžadováno provádění dohledu nad jinými obchodními činnostmi platebních institucí než poskytováním platebních služeb uvedených v příloze a činnostmi uvedenými v čl. 16 odst. 1 písm. a)“.

8. Z článku 21 odst. 1 směrnice 2007/64, nadepsaného „[d]ohled“, vyplývá, že členské státy musí zajistit, „aby kontroly vykonávané příslušnými orgány s cílem ověřit trvalé dodržování [hlavy II] byly přiměřené, dostačující a aby odpovídaly rizikům, jimž jsou platební instituce vystaveny“. Druhý pododstavec tohoto odstavce stanoví, že „za účelem kontroly dodržování [hlavy II]“ mají tyto orgány pravomoc přijímat určitá konkrétní opatření.

9. Článek 21 odst. 2 směrnice 2007/64 stanoví přiznání sankčních pravomocí těmto příslušným orgánům. Tento článek stanoví, že „[a]niž jsou dotčeny postupy pro odnětí povolení a ustanovení trestního práva, členské státy stanoví, že jejich příslušné orgány mohou, poruší-li platební instituce právní nebo správní předpisy v oblasti dohledu a poskytování platebních služeb přijmout opatření nebo uplatnit sankce vůči platebním institucím nebo osobám, které je ve skutečnosti řídí, s cílem především ukončit zjištěné protiprávní jednání nebo jeho příčiny“.

4 – Ve smyslu čl. 4 bodu 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu (Úř. věst. 2006, L 177, s. 1).

5 – Podle čl. 4 bodu 4 směrnice se „platební institucí“ rozumí „právní osoba, již bylo v souladu s článkem 10 uděleno povolení poskytovat a provádět platební služby v celé [Unii]“.

6 – Tyto hlavy se týkají transparentnosti podmínek a požadavků na informace o platebních službách (hlava III) a příslušných práv a povinností uživatelů platebních služeb a poskytovatelů platebních služeb v souvislosti s poskytováním platebních služeb (hlava IV).

10. Výše uvedená hlava IV směrnice 2007/64, nadepsaná „[p]ráva a povinnosti v souvislosti s poskytováním a užíváním platebních služeb“, obsahuje články 51 až 83. První článek této hlavy, tedy článek 51, určuje oblast působnosti a v odstavci 1 stanoví, že „[n]ení-li uživatel platebních služeb spotřebitelem, mohou se strany dohodnout, že článek [...] 75 se zcela nebo zčásti nepoužij[e]“.

11. Článek 75 směrnice 2007/64, zahrnutý v hlavě IV této směrnice, obsahuje ustanovení upravující případy neprovedení nebo nesprávného provedení platební transakce. Tento článek stanoví následující:

„1. Je-li platební příkaz předložen plátcem, [...] nese jeho poskytovatel platebních služeb vůči němu odpovědnost za správné provedení platební transakce, ledaže by mohl plátcí, a tam, kde je to podstatné, i poskytovateli platebních služeb příjemce, prokázat, že poskytovatel platebních služeb příjemce částku platební transakce obdržel [...]. V takovém případě nese poskytovatel platebních služeb příjemce vůči příjemci odpovědnost za správné provedení platební transakce.

Pokud nese odpovědnost podle prvního pododstavce poskytovatel platebních služeb plátce, vrátí bez zbytečného odkladu částku neprovedené nebo nesprávně provedené platební transakce plátcí a uvede, kde to přichází v úvahu, platební účet, z něhož byla částka odepsána, do stavu, v jakém byl, kdyby k nesprávně provedené platební transakci nedošlo.

Pokud nese odpovědnost podle prvního pododstavce poskytovatel platebních služeb příjemce, dá částku platební transakce okamžitě k dispozici příjemci a případně připiše příslušnou částku ve prospěch platební[ho] účtu příjemce.

2. [...] V případě neprovedené nebo nesprávně provedené platební transakce, za niž poskytovatel platebních služeb příjemce nenese odpovědnost podle prvního a druhého pododstavce, nese poskytovatel platebních služeb plátce odpovědnost vůči tomuto plátcí. Pokud nese poskytovatel platebních služeb plátce odpovědnost v tomto smyslu, vrátí řádně a bez zbytečného odkladu částku neprovedené nebo nesprávně provedené platební transakce příjemci a platební účet, z něhož byla položka odepsána, uvede do stavu, v jakém by byl, pokud by k nesprávně provedené platební transakci nedošlo“.

12. Hlava IV směrnice 2007/64 obsahuje ve své kapitole 5 jednak ustanovení týkající se postupů pro vyřizování stížností (oddíl I, články 80 až 82) a jednak ustanovení týkající se mimosoudních postupů (oddíl II, článek 83).

13. Článek 80 směrnice 2007/64, nadepsaný „[s]tížnosti“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby byly zavedeny postupy, které uživatelům platebních služeb a jiným zúčastněným stranám, včetně sdružení spotřebitelů, umožní podávat příslušným orgánům stížnosti ohledně údajného porušení ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí tato směrnice, ze strany poskytovatelů platebních služeb.

2. Tam, kde je to vhodné, a aniž je dotčeno právo na podání žaloby k soudu podle vnitrostátního procesního práva, obsahuje odpověď příslušných orgánů stěžovateli informaci o existenci mimosoudních postupů zavedených podle článku 83“.

14. Článek 81 směrnice 2007/64, nadepsaný „[s]ankce“, stanoví:

„1. Členské státy stanoví pravidla ohledně sankcí, která se použijí v případě porušení vnitrostátních právních předpisů přijatých podle této směrnice, a podniknou veškerá nezbytná opatření pro jejich uplatnění. Stanovené sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.

2. Členské státy oznámí Komisi pravidla uvedená v odstavci 1 a příslušné orgány uvedené v článku 82 do 1. listopadu 2009 a oznámí jí neprodleně jakékoli následné změny, které se těchto předpisů týkají“.

15. Článek 82 směrnice 2007/64, nadepsaný „[p]říslušné orgány“, stanoví následující:

„1. Členské státy přijmou veškerá opatření, jež jsou nezbytná k tomu, aby postupy pro vyřizování stížností podle čl. 80 odst. 1 a sankce stanovené v čl. 81 odst. 1 byly uplatňovány orgány zmocněnými k zajišťování souladu s ustanoveními vnitrostátních právních předpisů přijatých podle požadavků stanovených v tomto oddílu.

2. V případě porušení nebo podezření na porušení ustanovení vnitrostátních právních předpisů přijatých podle hlav III a IV jsou příslušnými orgány podle odstavce 1 příslušné orgány domovského členského státu poskytovatele platebních služeb, s výjimkou zástupců činných a poboček provozovaných podle práva na usazování, u nichž těmito příslušnými orgány jsou příslušné orgány hostitelského členského státu“.

16. Článek 83 odst. 1 směrnice 2007/64, jediný článek výše uvedeného oddílu 2 kapitoly 5 hlavy IV týkající se mimosoudních postupů, stanoví následující:

„Členské státy zajistí přiměřené a účinné mimosoudní postupy pro vyřizování stížností a zjednávání nápravy v rámci mimosoudního urovnání sporů mezi uživateli platebních služeb a jejich poskytovateli platebních služeb týkajícími se práv a povinností, které vyplývají z této směrnice, tam, kde je to vhodné, za využití stávajících orgánů“.

17. Článek 86 odst. 1 směrnice 2007/64, nadepsaný „[ú]plná harmonizace“, stanoví, že aniž jsou dotčeny určité výjimky, které nejsou v projednávané věci relevantní, „[p]okud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmí členské státy zachovávat ani zavádět jiná ustanovení než ustanovení této směrnice“.

B. Lotyšské právo

18. V lotyšském právu je právní úprava týkající se platebních služeb obsažena v Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likums (zákon o platebních službách a elektronickém peněžnictví; dále jen „zákon o platebních službách“).

19. Článek 2 odst. 3 tohoto zákona stanoví, že „[č]lánky [...] 99 [...] a 104 tohoto zákona se vztahují na poskytovatele platebních služeb, kteří poskytují platební služby v Lotyšsku, pokud jsou poskytovatel platebních služeb plátce a poskytovatel platebních služeb příjemce usazení ve členském státě a platební služba se provádí v eurech nebo v národní měně členského státu“.

20. Článek 99 zákona o platebních službách provádí do lotyšského práva článek 75 směrnice 2007/64. Odstavec 9 tohoto článku stanoví, že „[v] případě neprovedené nebo nesprávně provedené platební transakce, za niž poskytovatel platebních služeb příjemce nenese odpovědnost podle tohoto ustanovení, nese poskytovatel platebních služeb plátce odpovědnost vůči plátcí“.

21. Článek 105 zákona o platebních službách provádí do lotyšského práva články 80 až 82 směrnice 2007/64 a v odstavci 2 přiznává Komisi pro finanční trhy pravomoc vyřizovat stížnosti podané uživateli platebních služeb, kteří nejsou považováni za spotřebitele, v souvislosti s porušením ustanovení tohoto zákona⁷, a v odstavci 5 jí přiznává odpovídající pravomoc sankcionovat poskytovatele platebních služeb.

⁷ – Konkrétně za porušení ustanovení kapitol VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII a XIV zákona o platebních službách.

II. Skutkové okolnosti, původní řízení a předběžné otázky

22. Dne 16. listopadu 2011 společnost Forcing Development Limited (dále jen „klient“) předala bance AS „PrivatBank“ (dále jen „banka-navrhovatelka“) platební příkaz ve výši 394 138,12 amerického dolaru (USD) (dále jen „platební příkaz“) na převod z účtu klienta otevřeného u banky-navrhovatelky na účet třetí osoby, který byl otevřen v litevské bance „Snoras Bank“ (dále jen „litevská banka“).

23. Ve stejný den banka-navrhovatelka zaúčtovala na účet klienta výše uvedenou částku a v 15:24 odeslala platební příkaz litevské bance prostřednictvím systému SWIFT. Banka-navrhovatelka také převedla finanční prostředky na svůj korespondenční účet v litevské bance za účelem jejich připsání na účet příjemce klienta. Přestože byl platební příkaz přijat v 15:24 hod., nebyl z důvodu nedostatečného zůstatku na korespondenčním účtu banky-navrhovatelky proveden okamžitě.

24. Téhož dne uložila Litevská centrální banka moratorium na litevskou banku, které jí bylo oznámeno v 15:08 hod. a kterým jí bylo zakázáno poskytovat finanční služby. V 16:20 hod. téhož dne litevská banka připsala předmětnou částku na korespondenční účet banky-navrhovatelky. Avšak vzhledem k tomu, že z důvodu moratoria již nebylo možné provádět platební transakce, zůstala tato částka na uvedeném účtu a platba třetí osobě nemohla být úspěšně dokončena.

25. V návaznosti na žádost klienta banka-navrhovatelka odmítla vrátit na účet klienta finanční prostředky, které byly zablokovány na jejím korespondenčním účtu u litevské banky v důsledku neprovedení platebního příkazu.

26. Klient tedy podal stížnost ke Komisi pro finanční trhy, která se týkala tohoto odmítnutí.

27. Rozhodnutím ze dne 4. července 2013, potvrzeným dne 17. října 2013 (dále jen „sporné rozhodnutí“), Komise pro finanční trhy stanovila, že podle čl. 99 odst. 9 zákona o platebních službách je za vyřízení pokynu klienta odpovědná banka-navrhovatelka, přikázala jí zvážit potřebu provést změny ve svém systému a postupu vnitřní kontroly a uložila jí pokutu ve výši přibližně 140 000 eur.

28. Následně se klient v listopadu 2013 na základě smlouvy o vedení běžného účtu obrátil na rozhodčí soud, aby uložil bance-navrhovatelce povinnost uvedenou částku vrátit. Tento návrh byl však rozhodčím nálezem ze dne 4. února 2014 zamítnut, protože banka-navrhovatelka splnila svoje povinnosti v souladu se zákonnými požadavky.

29. Mezitím se banka-navrhovatelka obrátila na Administrativā apgabaltiesa (Krajský správní soud, Lotyšsko), přičemž navrhla zrušení sporného rozhodnutí a přiznání náhrady škody. Banka-navrhovatelka tvrdila, že za neprovedení platby je odpovědná litevská banka, která převedla finanční prostředky na svůj korespondenční účet až po oznámení moratoria. Kromě toho tvrdila, že je nemožné takovéto situace předvídat v postupech vnitřní kontroly.

30. Rozsudkem ze dne 5. srpna 2015 zamítl Administrativā apgabaltiesa (krajský správní soud, Lotyšsko) žalobu banky-navrhovatelky a potvrdil sporné rozhodnutí. Tento soud měl za to, že banka-navrhovatelka je odpovědná za neprovedení platebního příkazu podle čl. 99 odst. 9 zákona o platebních službách. Tento soud uvedl, že platební příkaz nebyl proveden včas před uložením moratoria právě z důvodu nedostatku finančních prostředků na jejím korespondenčním účtu v litevské bance. Naopak litevská banka nemohla být odpovědná za neprovedení platebního příkazu, neboť na provedení tohoto příkazu neobdržela peníze.

31. Banka-navrhovatelka podala proti uvedenému rozsudku kasační opravný prostředek k předkládajícímu soudu. Tato banka uvádí, že soud prvního stupně překročil svou pravomoc, když rozhodl o občanskoprávním sporu mezi úvěrovou institucí a klientem a nezohlednil nález rozhodčího soudu, který již tento spor vyřešil. Vzhledem k tomu, že rozhodčí soud konstatoval, že navrhovatelka

nebyla odpovědná za neprovedení platby, Komise pro finanční trhy nebyla oprávněna uložit jí sankce. Podle názoru navrhovatelky není článek 99 zákona o platebních službách použitelný v projednávané věci, protože měnou předmětné platby nebylo ani euro, ani národní měna členského státu, a strany určily odpovědnost ve vztahu k tomuto typu plateb v soukromé smlouvě.

32. V této souvislosti se předkládající soud, který má pochybnosti o slučitelnosti některých ustanovení zákona o platebních službách se směrnicí 2007/64, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je vnitrostátní právní úprava, která Komisi [pro finanční trhy] přiznává pravomoc přezkoumat stížnosti uživatelů platebních služeb i v souvislosti s platebními službami, které se neuskutečňují v eurech nebo v národní měně členského státu, a v důsledku toho ověřovat porušení zákona [o platebních službách] a ukládat sankce, slučitelná s čl. 2 odst. 2 směrnice [2007/64]?
- 2) Mají být čl. 20 odst. 1 a 5 a čl. 21 odst. 2 směrnice [2007/64] vykládány v tom smyslu, že umožňují příslušnému orgánu vykonávat dohled a ukládat sankce i ve vztahu k platebním službám, které se neuskutečňují v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu?
- 3) Je orgán příslušný k plnění dohledových funkcí uvedených v člancích 20 a 21 směrnice [2007/64] nebo postupů pro vyřizování stížností uvedených v člancích 80 až 82 směrnice [2007/64] oprávněn rozhodovat spory mezi plátcem a poskytovatelem platebních služeb vzniklé z právních vztahů uvedených v článku 75 směrnice [2007/64], a to určením, kdo je subjektem odpovědným za neprovedenou nebo nesprávně provedenou transakci?
- 4) Musí příslušný orgán při plnění dohledových funkcí uvedených v člancích 20 a 21 směrnice [2007/64] nebo postupů pro vyřizování stížností uvedených v člancích 80 až 82 směrnice [2007/64] zohlednit rozhodčí nález, kterým bylo rozhodnuto ve sporu mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb?“

III. Právní analýza

A. K první předběžné otázce

33. Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 2 odst. 2 směrnice 2007/64 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, která orgánu určenému podle článku 82 této směrnice, který je příslušný k přezkumu stížností v souvislosti s údajným porušováním ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí tato směrnice, ze strany poskytovatelů platebních služeb, přiznává pravomoc přezkoumávat stížnosti – a tedy ověřovat porušení zákona a ukládat sankce – rovněž ve vztahu k platebním službám, které se neuskutečňují v eurech nebo v národní měně členského státu.

34. Předkládající soud uvádí, že podle čl. 2 odst. 2 směrnice 2007/64 se hlava IV této směrnice, která obsahuje články 80 až 82 týkající se postupů pro vyřizování stížností, vztahuje výhradně na platební služby uskutečňované v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu. Předkládající soud rovněž uvádí, že zákon o platebních službách⁸ však přiznává orgánům příslušným k vyřizování těchto stížností, tedy Komisi pro finanční trhy, pravomoc přezkoumat také stížnosti týkající se platebních služeb uskutečňovaných v jiné měně, než je euro nebo měna některého z členských států mimo eurozónu, jako je v projednávané věci americký dolar (USD).

8 – Předkládající soud odkazuje na články 105 až 107 zákona o platebních službách, které provádějí články 80 až 83 směrnice 2007/64 do lotyšského práva a na které se nevztahuje výjimka stanovená v čl. 2 odst. 3 tohoto zákona (viz bod 19 výše).

35. Tento soud má tedy pochybnosti o slučitelnosti příslušných lotyšských ustanovení s čl. 2 odst. 2 směrnice 2007/64, a to rovněž ve světle čl. 86 odst. 1 samotné směrnice, který stanoví, že členské státy musí přistoupit k úplné harmonizaci své vnitrostátní právní úpravy s touto směrnicí.

36. V tomto ohledu je třeba uvést, že prostřednictvím směrnice 2007/64 unijní normotvůrce přijal ustanovení v oblasti transparentnosti podmínek platebních služeb a požadavků na informace o platebních službách (hlava III) a v oblasti práv a povinností v souvislosti s poskytováním a užíváním platebních služeb (hlava IV). Tato ustanovení se na základě čl. 2 odst. 2 směrnice 2007/64 vztahovala výhradně na platební služby uskutečňované v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu. Prostřednictvím směrnice 2007/64 tudíž unijní normotvůrce neupravil tyto oblasti ve vztahu k platebním službám uskutečňovaným v jiných měnách, než je měna některého z členských států.

37. Z toho vyplývá, že jelikož se jedná o oblast sdílených pravomocí ve smyslu nynějšího čl. 2 odst. 2 SFEU⁹, tak v rozsahu, ve kterém Unie nevykonala svou legislativní pravomoc ve vztahu k právní úpravě platebních služeb uskutečňovaných v jiné měně, než je euro nebo měna některého z členských států mimo eurozónu, měly členské státy při platnosti směrnice 2007/64 možnost, při dodržení unijního práva, určit právní režim použitelný na tyto platební služby v rámci výkonu své pravomoci prostřednictvím přijetí ustanovení vnitrostátního práva¹⁰.

38. V důsledku toho při platnosti směrnice 2007/64 nic nebránilo členskému státu, aby rozšířil právní úpravu stanovenou unijním právem, konkrétně právní úpravu stanovenou směrnicí pro platební služby uskutečňované v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu, na platební služby uskutečňované v jiné měně, než je euro nebo měna některého z členských států mimo eurozónu¹¹.

39. Skutečnost, že podle článku 86 směrnice 2007/64 tato směrnice zavádí úplnou harmonizaci, nemá žádný vliv na konstatování uvedená ve dvou předchozích bodech. Zákaz obsažený v tomto ustanovení zachovat nebo zavést jiná ustanovení než ustanovení stanovená ve směrnici 2007/64 se totiž týkal pouze oblasti působnosti samotné směrnice, a nemohl tedy platit pro druhy platebních služeb, které nespádají do oblasti působnosti této směrnice.

40. Je však třeba uvést, že směrnice 2015/2366 změnila ustanovení týkající se oblasti působnosti hlav III a IV a za určitých podmínek ji rozšířila i na platební služby uskutečňované v jiné měně, než je měna členského státu¹².

41. S ohledem na výše uvedené mám za to, že na první předběžnou otázku je třeba odpovědět následovně: článek 2 odst. 2 směrnice 2007/64 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, která orgánu, který je ve smyslu článků 80 až 82 směrnice 2007/64 příslušný k přezkumu stížností v souvislosti s údajným porušováním ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí tato směrnice, ze strany poskytovatelů platebních služeb, přiznává pravomoc přezkoumávat stížnosti – a tedy ověřovat porušení zákona a ukládat sankce – rovněž ve vztahu k platebním službám, které se neuskutečňují v eurech nebo v národní měně členského státu.

9 – Přijetí směrnice 2007/64 bylo založeno na čl. 47 odst. 2 ES týkajícím se svobody usazování a na článku 95 ES, který odpovídá nynějšímu článku 114 SFEU (na jehož základě byla přijata směrnice 2015/2366), jenž se týká opatření ke sbližování ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu. V oblasti vnitřního trhu mají Unie a členské státy sdílenou pravomoc [viz čl. 4 odst. 2 písm. a) SFEU].

10 – Obdobně viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Confédération paysanne a další (C-528/16, EU:C:2018:583, bod 79 a následující).

11 – V tomto ohledu ze Zprávy Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění směrnice 2007/64/ES o platebních službách na vnitřním trhu a nařízení (ES) č. 924/2009 o přeshraničních platbách ve Společenství [COM (2013) 549 final] ze dne 24. července 2013 vyplývá, že některé členské státy rozšířily právní úpravu směrnice 2007/64 na platební služby uskutečňované v jiných měnách, než jsou měny členských států (viz bod 3.1.2, s. 3).

12 – Viz článek 2 směrnice 2015/2366.

B. Ke druhé předběžné otázce

42. Podstatou druhé předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 20 odst. 1 a 5 a čl. 21 odst. 2 směrnice 2007/64 musí být vykládány v tom smyslu, že umožňují příslušnému orgánu odpovědnému, ve smyslu těchto ustanovení, za udělování povolení platebním institucím a dohled nad platebními institucemi vykonávat dohled a ukládat sankce také ve vztahu k platebním službám, které nejsou uskutečňované v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu.

43. Předkládající soud uvádí, že články 20 a 21 směrnice 2007/64 vyžadují, aby členské státy zajistily dohled nad platebními institucemi. Tento soud uvádí, že z použití výrazu „této hlavy“, tedy hlavy II této směrnice, v čl. 20 odst. 1 a 3 a čl. 21 odst. 1 směrnice 2007/64 zdá se vyplývá, že dohledové a sankční pravomoci příslušných orgánů, určených ve smyslu těchto článků, se týkají pouze záležitostí spadajících do oblasti působnosti této hlavy II, jako je například dodržování ustanovení v oblasti udělování povolení nebo v oblasti kapitálu. Podle názoru předkládajícího soudu však z čl. 20 odst. 5 směrnice 2007/64 vyplývá, že tyto orgány musí rovněž provádět dohled nad poskytováním platebních služeb, a že tyto orgány by tedy mohly vykonávat dohledové funkce a mohly by mít pravomoc ukládat sankce také v souvislosti s porušením ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí ustanovení hlavy III a IV směrnice 2007/64.

44. Za těchto podmínek vzhledem k tomu, že výjimka stanovená v čl. 2 odst. 2 směrnice 2007/64 pro hlavy III a IV uvedené směrnice se nevztahuje na hlavu II, je podle předkládajícího soudu třeba objasnit, zda čl. 20 odst. 1 a 5 a čl. 21 odst. 2 směrnice 2007/64 musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní orgán si může zachovat svou dohledovou funkci a pravomoc ukládat sankce za porušení ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí ustanovení hlavy III a IV směrnice 2007/64, i když platební služby nebyly uskutečňovány v eurech nebo v národní měně členského státu.

45. V tomto ohledu mám zejména za to, že unijní ustanovení uvedená ve druhé předběžné otázce nejsou použitelná v původním řízení, a že tato otázka by tedy měla být prohlášena za nepřipustnou.

46. Jak z doslovného znění článků 20 a 21 směrnice 2007/64, tak z jejich umístění v systematice této směrnice – oddíl 3 kapitoly I hlavy II, kapitoly nadepsané „[p]latební instituce“ – totiž vyplývá, že ustanovení obsažená v těchto člácích se vztahují výhradně na platební instituce, jak jsou definovány v čl. 4 bodu 4 směrnice 2007/64¹³.

47. V tomto ohledu, jak bylo zdůrazněno ve vyjádřeních předložených Soudnímu dvoru českou vládou a nepřímo Evropskou komisí, z různých prvků obsažených jak v předkládacím rozhodnutí, tak ve spisu, který byl předložen Soudnímu dvoru, vyplývá, že poskytovatelé platebních služeb ve věci v původním řízení musí být kvalifikováni jako „úvěrové instituce“ podle čl. 1 odst. 1 písm. a) směrnice 2007/64, a nikoli jako „platební instituce“ ve smyslu písmene d) téhož článku.

48. Konkrétně v předkládacím rozhodnutí je výslovně uvedeno, že banka-navrhovatelka je úvěrovou institucí, a tudíž sporné rozhodnutí bylo přijato podle článku 113 lotyšského zákona o úvěrových institucích. Kromě toho je v předkládacím rozhodnutí odkazováno na různé povinnosti, které má banka-navrhovatelka jakožto úvěrová instituce.

13 – Podle tohoto ustanovení se pro účely směrnice 2007/64 rozumí „platební institucí“ právnická osoba, již bylo v souladu s článkem 10 uděleno povolení poskytovat a provádět platební služby v celém Společenství.

49. Za těchto okolností mám za to, že je třeba konstatovat, že ustanovení článků 20 a 21 směrnice 2007/64 nejsou *ratione personae* použitelná v řízení probíhajícím před předkládajícím soudem, a že tudíž nejsou relevantní v tomto řízení¹⁴. Druhá předběžná otázka tedy musí být podle mého názoru prohlášena za nepřijatelnou.

50. Podpůrně, pokud by Soudní dvůr nepovažoval druhou předběžnou otázku za nepřijatelnou, mám za to, že ve věci samé jsou relevantní následující úvahy.

51. Je třeba uvést, jak zdůrazňuje samotný předkládající soud, že jak ze znění čl. 20 odst. 1, tak čl. 21 odst. 1 směrnice 2007/64 vyplývá, že příslušné orgány, upravené v oddílu 3 kapitoly I hlavy II směrnice 2007/64, jsou odpovědné za udělování povolení platebním institucím a dohled nad platebními institucemi pokud jde o požadavky stanovené v této hlavě II, u nichž tyto orgány musí ověřit trvalé dodržování.

52. V tomto ohledu uvádím, že jelikož hlava II směrnice nespadá do působnosti výjimky stanovené v čl. 2 odst. 2 směrnice, není pochyb o tom, že ustanovení obsažená v oddíle 3 kapitole 1 hlavy II směrnice 2007/64 (tedy články 20 až 23 této směrnice) se vztahují na všechny platební instituce, které spadají do působnosti dohledových pravomocí vykonávaných příslušnými orgány, a to bez ohledu na měnu, ve které tyto instituce poskytují platební služby, ať už je touto měnou euro, měna některého z členských států mimo eurozónu nebo jakákoli jiná měna.

53. Předkládající soud se však domnívá, že příslušné orgány určené ve smyslu čl. 20 odst. 1 směrnice 2007/64 mohou vykonávat kontrolní funkce, a mají příslušnou sankční pravomoc, také v souvislosti s porušením ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí ustanovení hlavy III a IV směrnice 2007/64. Jak již bylo uvedeno, tyto hlavy se podle čl. 2 odst. 2 této směrnice vztahují výhradně na platební služby uskutečňované v eurech nebo v měně některého z členských států mimo eurozónu. Na základě tohoto předpokladu se předkládající soud táže, zda výše uvedené orgány mohou vykonávat tyto pravomoci také ve vztahu k platebním službám uskutečňovaným v jiných měnách, než je měna některého členského státu.

54. Jak však uvedla Evropská komise ve svých vyjádřeních, je třeba rozlišovat mezi na jedné straně pravomocemi udělování povolení platebním institucím a obezřetnostního dohledu nad platebními institucemi pokud jde o požadavky stanovené v hlavě II směrnice 2007/64 a na druhé straně dodržováním požadavků stanovených v hlavách III a IV této směrnice.

55. V souladu s postojem Evropské komise mám za to, že články 20 a 21 směrnice 2007/64 nepřiznávají zde stanoveným příslušným orgánům, odpovědným za udělování povolení platebním institucím a obezřetnostní dohled nad platebními institucemi, pravomoc ověřit rovněž dodržování ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí ustanovení hlav III a IV směrnice 2007/64, ze strany platebních institucí, a případně sankcionovat jejich porušení.

56. V tomto ohledu předkládající soud odkazuje na ustanovení čl. 20 odst. 5 směrnice 2007/64. Mám však za to, že toto ustanovení nemůže založit přiznání těchto pravomocí výše uvedeným orgánům. Toto ustanovení totiž pouze stanoví, že od příslušných orgánů není vyžadováno provádění *dohledu* nad jinými obchodními činnostmi platebních institucí než poskytováním platebních služeb a činnostmi uvedenými v čl. 16 odst. 1 písm. a) směrnice 2007/64¹⁵, které jsou tyto instituce oprávněny

14 – Toto konstatování by navíc nemělo mít v tomto řízení žádné konkrétní důsledky, jelikož je nesporné, že v projednávané věci lotyšská Komise pro finanční trhy jednala na základě stížnosti, a tedy na základě pravomocí, které jí byly svěřeny podle článků 80 a 81 směrnice 2007/64, které se naopak vztahují na všechny poskytovatele platebních služeb, včetně úvěrových institucí. Úvěrové instituce ostatně podléhají svým vlastním zvláštním ustanovením o obezřetnostním dohledu.

15 – Podle čl. 16 odst. 1 písm. a) směrnice 2007/64 jsou platební instituce vedle poskytování platebních služeb uvedených v příloze oprávněny vykonávat činnosti „poskytování provozních a úzce souvisejících doplňkových služeb, jako jsou zajištění provedení platebních transakcí, směnárenské služby, úschova a dále zpracování a uchovávání dat“.

vykonávat. Toto ustanovení tedy stanoví meze pravomocí obezřetnostního dohledu orgánů určených ve smyslu čl. 20 odst. 1 směrnice 2007/64 a nepředstavuje základ pro rozšíření těchto pravomocí nad rámec kontroly dodržování požadavků stanovených v hlavě II této směrnice a ukládání sankcí za případná porušení těchto požadavků.

57. V tomto ohledu rovněž uvádím, že Soudní dvůr již měl příležitost prohlásit, že příslušné orgány uvedené v člancích 20 a 21 směrnice 2007/64 jsou pověřeny dohledovými funkcemi nad platebními institucemi „za účelem dohledu nad dodržováním ustanovení hlavy II“ této směrnice¹⁶.

58. Samozřejmě, pokud se orgán určený ve smyslu čl. 20 odst. 1 směrnice 2007/64, odpovědný za udělování povolení platebním institucím a obezřetnostní dohled nad platebními institucemi, shoduje s orgánem, který členský stát určí ve smyslu čl. 82 odst. 1 této směrnice¹⁷ za účelem vyřizování stížností týkajících se porušování ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí ustanovení této směrnice, ze strany poskytovatelů platebních služeb, tak bude předmětný orgán zároveň příslušný jak k výkonu pravomocí v oblasti obezřetnostního dohledu a sankčních pravomocí týkajících se dodržování požadavků stanovených v hlavě II směrnice 2007/64 ze strany platebních institucí, tak ke zjišťování a sankcionování porušení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí hlavy III a IV směrnice 2007/64, ze strany poskytovatelů platebních služeb.

59. S ohledem na výše uvedené se v první řadě domnívám, že druhá předběžná otázka předkládajícího soudu je nepřijatelná. Podpůrně Soudnímu dvoru navrhuji, aby na tuto otázku odpověděl tak, že čl. 20 odst. 1 a 5 a čl. 21 odst. 2 směrnice 2007/64 musí být vykládány v tom smyslu, že příslušný orgán určený ve smyslu čl. 20 odst. 1 této směrnice vykonává dohled a ukládá sankce pouze s ohledem na dodržování požadavků stanovených v hlavě II této směrnice ve vztahu ke všem platebním institucím, které spadají do její oblasti působnosti, bez ohledu na měnu, ve které tyto instituce poskytují platební služby.

C. Ke třetí předběžné otázce

60. Třetí předběžnou otázkou se předkládající soud Soudního dvora táže, zda je orgán příslušný k plnění dohledových funkcí uvedených v člancích 20 a 21 směrnice 2007/64 nebo vyřizování stížností uvedených v člancích 80 až 82 této směrnice oprávněn rozhodovat spory mezi plátcem a poskytovatelem platebních služeb vzniklé z právních vztahů uvedených v článku 75 směrnice 2007/64, a to určením, kdo je subjektem odpovědným za neprovedenou nebo nesprávně provedenou transakci.

61. Předkládající soud má za to, že v případě, že Soudní dvůr prohlásí, že příslušný orgán může přezkoumat stížnosti nebo vykonávat dohled v souvislosti s platebními službami, které nejsou uskutečňovány v eurech nebo v jiné měně členského státu, je třeba upřesnit meze jeho pravomocí pro účely použití článku 75 směrnice 2007/64.

62. Tento soud uvádí, že toto ustanovení upravuje vzájemné právní vztahy plátce, příjemce, poskytovatele platebních služeb plátce a poskytovatele platebních služeb příjemce, jakož i meze jednotlivých odpovědností. Předkládající soud má za to, že z povahy tohoto článku vyplývá, že subjekty podílející se na provedení platby mohou v konkrétní situaci dosáhnout řešení společnou dohodou, a v opačném případě prostřednictvím postupu řešení sporů, do něhož se zapojí všechny

16 – Viz rozsudek ze dne 10. března 2016, Safe Interenvios (C-235/14, EU:C:2016:154, bod 91). V tomto ohledu viz rovněž bod 107 stanoviska generální advokátky E. Sharpston v téže věci Safe Interenvios (C-235/14, EU:C:2015:530).

17 – Bod 52 odůvodnění směrnice 2007/64 stanoví, že členské státy mohou dva orgány uvedené v čl. 20 odst. 1 a čl. 80 odst. 1 směrnice sloučit do jednoho. Tento bod odůvodnění stanoví, že „[č]lenské státy by měly stanovit, zda příslušné orgány určené pro udělování povolení platebním institucím mohou být rovněž příslušnými orgány, pokud jde o mimosoudní postupy pro vyřizování stížností a zjednávání nápravy“.

strany, kterých se spor týká, v rámci něhož se ověří, ve světle všech skutkových a právních okolností projednávané věci, která ze stran podílejících se na platební transakci je odpovědná za její neprovedení. Možné způsoby řešení sporů jsou stanoveny v článku 83 směrnice, který se týká mimosoudních zjednávaní nápravy.

63. V této souvislosti předkládající soud uvádí, že je nezbytné objasnit vztah mezi jednak uvedenými způsoby řešení sporů stanovenými v článku 83 směrnice 2007/64 a jednak postupy pro vyřizování stížností stanovenými v člancích 80 až 82 směrnice 2007/64 a výkonem dohledových pravomocí stanovených v člancích 20 a 21 této směrnice.

1. K pravomoci Soudního dvora a k přípustnosti třetí předběžné otázky

64. Třetí předběžná otázka se týká výkladu článků 20, 21, 75 a článků 80 až 83 směrnice 2007/64.

65. Zprvve ve vztahu k rozsahu, v němž se třetí předběžná otázka týká článků 20 a 21 směrnice 2007/64, uvádím, že z důvodů uvedených v bodech 45 až 49 tohoto stanoviska musí být prohlášena za nepřípustnou¹⁸.

66. Zadruhé, co se týče výkladu článku 75 a článků 80 až 83 směrnice 2007/64, je třeba uvést, že všechny tyto články jsou umístěny v hlavě IV této směrnice. Jak již bylo několikrát uvedeno, na základě čl. 2 odst. 2 směrnice 2007/64 se tato hlava nevztahuje na platební služby uskutečňované v jiné měně, než je euro nebo měna některého z členských států mimo eurozónu.

67. Z toho vyplývá, že při přijetí směrnice 2007/64 unijní normotvůrce nestanovil použití předmětných ustanovení na platební služby uskutečňované v amerických dolarech (USD), jako je služba ve věci v původním řízení.

68. Vzhledem k tomu, že se ustanovení unijního práva nepoužijí na skutkový stav v původním řízení, vstává otázka pravomoci Soudního dvora k odpovědi na třetí předběžnou otázku.

69. V tomto ohledu z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že Soudní dvůr má pravomoc rozhodnout o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se ustanovení unijního práva v situacích, kdy se na skutkový stav v původním řízení sice přímo nevztahuje působnost unijního práva, ale ustanovení tohoto práva se stala použitelnými na základě vnitrostátního práva v důsledku odkazu tohoto práva na jejich obsah¹⁹.

70. V takových situacích totiž existuje jasný zájem Unie na tom, aby se za účelem předejití budoucím rozdílným výkladům dostalo ustanovením nebo pojmům převzatým z unijního práva jednotného výkladu²⁰.

71. Výklad ustanovení unijního práva Soudním dvorem v situacích, které nespádají do jeho působnosti, je tudíž odůvodněn, jestliže se tato ustanovení stala na základě vnitrostátního práva přímo a bezpodmínečně použitelná na takové situace, aby bylo zajištěno, že s těmito situacemi a situacemi spadajícími do působnosti unijního práva bude zacházeno stejně²¹.

18 – Z důvodů uvedených v bodech 51 až 57 výše je tato část předběžné otázky rovněž irelevantní, protože se v žádném případě netýká ustanovení vnitrostátního práva, kterým se provádí článek 75 směrnice 2007/64.

19 – Viz nedávný rozsudek ze dne 13. března 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, bod 35), jakož i v tomto smyslu rozsudky ze dne 21. prosince 2011, Cicala (C-482/10, EU:C:2011:868, bod 17); ze dne 18. října 2012, Nolan (C-583/10, EU:C:2012:638, bod 45), a ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, bod 53).

20 – Rozsudek ze dne 13. března 2019, E. (C-635/17, EU:C:2019:192, bod 36 a citovaná judikatura).

21 – Tamtéž, bod 37 a citovaná judikatura.

72. V projednávané věci předkládající soud, který má jako jediný pravomoc vykládat vnitrostátní právo v rámci systému soudní spolupráce zavedeného článkem 267 SFEU²², upřesnil, že ustanovení směrnice 2007/64 uvedená ve třetí předběžné otázce se na základě lotyšského práva stala použitelná na takové situace, jako je situace dotčená v původním řízení, které nespadá do působnosti této směrnice²³.

73. Konkrétně tento soud uvedl, že výjimka stanovená v čl. 2 odst. 3 lotyšského zákona o platebních službách, která omezuje oblast působnosti různých ustanovení tohoto zákona pouze na platební služby uskutečňované v eurech nebo v národní měně členského státu, se nevztahuje na články 105 až 107 zákona, které provádějí články 80 až 83 směrnice 2007/64. Předkládající soud z toho vyvodil, že stížnosti týkající se mimo jiné porušení článku 99 zákona o platebních službách, který provádí do lotyšského práva článek 75 směrnice 2007/64, se mohou týkat rovněž platebních služeb uskutečňovaných v jiné měně, než je měna členského státu, jako je tomu ve věci v původním řízení, kdy je služba uskutečňována v amerických dolarech (USD).

74. S ohledem na výše uvedené mám za to, že v projednávané věci existuje jasný zájem na tom, aby se za účelem zabránění budoucím rozdílným výkladům dostalo ustanovením převzatým z unijního práva jednotného výkladu²⁴.

75. Mám tedy za to, že Soudní dvůr má pravomoc odpovědět na třetí předběžnou otázku.

2. K podstatě třetí předběžné otázky

76. Pokud jde o podstatu, je třeba zaprvé objasnit, jak požaduje předkládající soud, vztah mezi jednak postupy pro vyřizování stížností stanovenými v člancích 80 až 82 směrnice 2007/64 a jednak mimosoudními postupy pro zjednávání nápravy stanovenými v článku 83 směrnice 2007/64, a to za účelem ověření, zda orgán příslušný k vyřizování stížností určený podle článku 82 směrnice 2007/64 má, nebo nemá pravomoc rozhodovat spory mezi soukromými subjekty při použití článku 75 směrnice 2007/64.

77. V tomto ohledu je třeba uvést, jak správně uvedly Evropská komise a česká vláda, že postupy pro vyřizování stížností stanovené v člancích 80 až 82 směrnice 2007/64 a mimosoudní postupy pro zjednávání nápravy stanovené v článku 83 této směrnice sledují odlišné cíle.

78. Postupy pro vyřizování stížností, jak vyplývá ze znění předmětných ustanovení, jakož i z bodu 50 odůvodnění směrnice 2007/64, se týkají nakládání se stížnostmi podanými k příslušnému orgánu. Toto nakládání obnáší to, že tento orgán zjišťuje existenci nebo neexistenci porušení ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí ustanovení směrnice 2007/64, ze strany poskytovatele platebních služeb, a případně uloží účinné, přiměřené a odrazující sankce za jakékoli porušení, které tento orgán zjistí.

79. Cílem postupů pro vyřizování stížností je tedy zajistit účinné dodržování výše uvedených vnitrostátních právních předpisů ze strany poskytovatelů platebních služeb. Cílem těchto postupů naopak není řešit spory mezi různými subjekty dotčenými v rámci poskytování těchto služeb ani určit občanskoprávní odpovědnost za způsobenou újmu ani uložit nápravná opatření k vyřešení situace způsobené protiprávním jednáním.

22 – Tamtéž bod 38.

23 – Obdobně viz rozsudek ze dne 19. října 2017, Europamur Alimentación (C-295/16, EU:C:2017:782, bod 30).

24 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. října 2017, Europamur Alimentación (C-295/16, EU:C:2017:782, bod 32). V této věci je podle mého názoru tento zájem dále posílen skutečností, že jak bylo uvedeno, směrnice 2015/2366, která zrušila směrnici 2007/64, rozšířila oblast působnosti ustanovení odpovídajících ustanovením hlavy IV směrnice 2007/64, která se již nyní za určitých podmínek vztahují také na platební služby uskutečňované v měně státu, který není členským státem (viz bod 40 výše).

80. Tyto posledně uvedené spory naopak projednávají příslušné vnitrostátní soudy, kterým je případně věc předložena, nebo orgány pověřené mimosoudním zjednáváním nápravy sporů podle článku 83 směrnice 2007/64.

81. Z výše uvedeného vyplývá, že orgán příslušný k vyřizování stížností, určený ve smyslu článku 82 směrnice 2007/64, nemá pravomoc rozhodovat spory mezi soukromými subjekty v rámci postupů pro vyřizování stížností, pokud mu předmětný členský stát nepřiznal také funkci orgánu příslušného v oblasti mimosoudních postupů pro zjednávání nápravy podle článku 83 směrnice 2007/64. Tato možnost je výslovně stanovena ve výše uvedeném bodě 52 odůvodnění této směrnice.

82. Po tomto objasnění třetí otázka zadruhé vyžaduje, aby byl určen rozsah postupů pro vyřizování stížností stanovených v člancích 80 až 82 směrnice 2007/64, a zejména, aby bylo určeno, zda v rámci těchto postupů může příslušný orgán použít článek 75 této směrnice, který umožňuje stanovit odpovědnost za neprovedení nebo nesprávné provedení platebního příkazu.

83. V tomto ohledu, jak je uvedeno v bodě 78 výše, orgány příslušné k vyřizování stížností musí zjistit, zda předmětný poskytovatel platebních služeb porušil ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí ustanovení směrnice 2007/64.

84. Poskytovatelé platebních služeb jsou povinni dodržovat ustanovení vnitrostátních právních předpisů a podléhají kontrole uvedených příslušných orgánů, pokud jde o dodržování těchto ustanovení z jejich strany. V tomto ohledu je třeba uvést, že ani článek 80 ani článek 81 směrnice 2007/64 nestanoví žádné výjimky, které by některá ustanovení směrnice 2007/64 vylučovaly z kontroly prováděné příslušnými orgány. Naopak v čl. 82 odst. 2 této směrnice je výslovně stanoveno, že tyto orgány jsou příslušné v případě porušení vnitrostátních právních předpisů přijatých mimo jiné podle hlavy IV směrnice 2007/64, ve které je umístěn článek 75 této směrnice.

85. Podle mého názoru z výše uvedeného vyplývá, že v případě přijetí stížnosti týkající se neprovedení nebo nesprávného provedení platebního příkazu může příslušný orgán na základě vnitrostátního ustanovení provádějícího článek 75 směrnice 2007/64 ověřit opodstatněnost této stížnosti, a případně určit subjekt odpovědný za neprovedení nebo nesprávné provedení platebního příkazu. Jakýkoli jiný výklad by bez jakéhokoli právního základu zbavil tento orgán pravomocí, které mu jsou výslovně přiznány směrnicí 2007/64.

86. Zatřetí je však třeba uvést, že podle čl. 51 odst. 1 směrnice 2007/64, který se týká oblasti působnosti hlavy IV směrnice, platí, že není-li uživatel platebních služeb spotřebitelem, mohou se strany dohodnout, že některé články této směrnice, včetně článku 75, se zcela nebo zčásti nepoužijí.

87. Účel tohoto ustanovení vyplývá z bodu 20 odůvodnění směrnice 2007/64, podle kterého „[j]elikož se spotřebitelé a podniky nenacházejí ve stejném postavení, nepotřebují stejnou úroveň ochrany. Zatímco v případě spotřebitelů je důležité zaručit jejich práva prostřednictvím ustanovení, od nichž se smlouva nemůže odchýlit, je vhodné nechat podnikům a organizacím možnost dohodnout se jinak“.

88. Z toho vyplývá, že je-li uživatel platebních služeb spotřebitelem, je orgán příslušný k vyřizování stížností vždy příslušný k ověření opodstatněnosti stížnosti týkající se neprovedení nebo nesprávného provedení platebního příkazu na základě ustanovení vnitrostátního práva, kterým se provádí článek 75 směrnice 2007/64. Pokud však uživatel není spotřebitelem a použitelnost tohoto článku byla smluvně vyloučena, nebudou kritéria stanovená v tomto ustanovení zcela nebo zčásti použitelná, a to v závislosti na dohodě uzavřené mezi stranami.

89. Na základě informací obsažených ve spisu, který byl předložen Soudnímu dvoru, se zdá, že o takovou situaci se jedná v řízení probíhajícím před předkládajícím soudem, v němž strany uzavřely smlouvu o vedení běžného účtu, která stanoví zvláštní pravidla odpovědnosti za neprovedení nebo nesprávné provedení platebních příkazů.

90. V tomto ohledu je však třeba zdůraznit, že lotyšská vláda ve svých vyjádřeních tvrdila, že prostřednictvím smluvních ujednání obsažených ve smlouvě o běžném účtu uzavřené mezi klientem a bankou-navrhovatelkou se tato banka neomezila na odchýlení od ustanovení směrnice 2007/64, ale vytvořila smluvní režim, který kromě toho, že je v rozporu se základními vnitrostátními ustanoveními týkajícími se činnosti úvěrových institucí, je rovněž v naprostém rozporu se základními zásadami směrnice 2007/64, neboť přenáší negativní důsledky neprovedení nebo nepřesného provedení platebních příkazů výhradně na klienta.

91. Je zjevné, že posouzení souladu smluvních ujednání uzavřených mezi stranami s ustanoveními vnitrostátního práva nepřísluší Soudnímu dvoru, ale předkládajícímu soudu. V tomto ohledu je však třeba uvést, že řádné fungování a účinnost platebních systémů, a tedy obecněji řádné fungování jednotného trhu platebních služeb, které směrnice sleduje²⁵, závisí na tom, zda se uživatel může spolehnout, že poskytovatel platebních služeb, který je obvykle schopen vyhodnotit rizika spojená s platební transakcí, provede platební transakci správně a v dohodnutém čase²⁶.

92. Kromě situace spotřebitelů, kteří potřebují zvýšenou úroveň ochrany, se směrnice 2007/64 ohledně vztahů mezi poskytovateli platebních služeb a jinými subjekty snaží nalézt rovnováhu mezi cílem zajistit řádné fungování jednotného trhu platebních služeb a respektování smluvní autonomie dotčených subjektů²⁷. Touto optikou je podle mého názoru třeba vykládat ustanovení čl. 51 odst. 1 směrnice 2007/64.

93. Za těchto okolností mám za to, že při posouzení smluvních ujednání týkajících se platebních služeb, uzavřených mezi stranami při výkonu autonomie, která je stranám přiznána ustanoveními vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí směrnice 2007/64, je třeba tyto úvahy zohlednit. Z tohoto hlediska si lze klást otázku ohledně souladu smluvního režimu odpovědnosti poskytovatele platebních služeb, který byl uzavřen na základě ustanovení vnitrostátního práva provádějícího článek 51 odst. 1 směrnice 2007/64, který přenáší negativní důsledky neprovedení nebo nesprávného provedení platebních příkazů výhradně na klienta a který by mohl ohrozit řádné fungování a účinnost platebních systémů, a tedy nepřímo jednotného trhu platebních služeb, s ustanoveními vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí směrnice 2007/64 – zejména čl. 51 odst. 1 této směrnice.

94. S ohledem na výše uvedené mám za to, že na třetí předběžnou otázku je třeba odpovědět v tom smyslu, že orgán příslušný k vyřizování stížností, určený ve smyslu článku 82 směrnice 2007/64, nemá pravomoc rozhodovat spory mezi soukromými subjekty v rámci postupů pro vyřizování stížností, pokud mu předmětný členský stát nepřiznal také funkci orgánu příslušného v oblasti mimosoudních postupů pro zjednávání nápravy podle článku 83 směrnice 2007/64. V případě přijetí stížnosti týkající se neprovedení nebo nesprávného provedení platebního příkazu může příslušný orgán na základě vnitrostátního ustanovení, které provádí článek 75 směrnice 2007/64, ověřit opodstatněnost této stížnosti, a případně určit subjekt odpovědný za neprovedení nebo nesprávné provedení platebního příkazu. To však není možné v případě, kdy uživatel platebních služeb není spotřebitelem, a pokud se strany dohodly vyloučit použitelnost ustanovení vnitrostátního práva, kterým se provádí článek 75 směrnice 2007/64. Předkládajícímu soudu přísluší, aby posoudil soulad této dohody mezi stranami s ustanoveními vnitrostátního práva, včetně ustanovení provádějících směrnicí 2007/64.

25 – Viz bod 1 odůvodnění směrnice. Pokud jde o cíle sledované směrnicí 2007/64, viz také rozsudek ze dne 11. dubna 2019, *Mediterranean Shipping Company (Portugal) – Agentes de Navegação* (C-295/18, EU:C:2019:320, bod 45).

26 – V tomto ohledu viz bod 46 odůvodnění směrnice 2007/64.

27 – Viz například bod 47 odůvodnění směrnice 2007/64 *in fine*.

D. Ke čtvrté předběžné otázce

95. Podstatou čtvrté předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být články 80 až 83 směrnice 2007/64 vykládány v tom smyslu, že v rámci zde stanovených postupů pro vyřizování stížností musí příslušný orgán zohlednit rozhodčí nález, kterým bylo rozhodnuto ve sporu mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem platebních služeb²⁸.

96. Předkládající soud uvádí, že pokud má orgán příslušný k vyřizování stížností podle článků 80 až 82 směrnice 2007/64 pravomoc použít ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí článek 75, je třeba stanovit, zda tento orgán musí zohlednit takový rozhodčí nález, jako je rozhodčí nález vydaný v projednávané věci, kterým bylo rozhodnuto ve sporu mezi poskytovatelem platebních služeb a uživatelem těchto služeb.

97. V tomto ohledu je však třeba uvést, že ani směrnice 2007/64 ani žádné jiné ustanovení unijního práva neobsahují vodítka k této otázce.

98. Podle ustálené judikatury Soudního dvora je při neexistenci pravidel unijního práva na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby upravil procesní podmínky soudních řízení, která mají zajistit ochranu práv, jež jednotlivcům vyplývají z takového aktu unijního práva, jako je směrnice 2007/64, a to v souladu se zásadami rovnocennosti a efektivity²⁹.

99. V zásadě tedy přísluší právu každého členského státu určit váhu rozhodčího nálezu v rámci postupů pro vyřizování stížností uvedených v člácích 80 až 82 směrnice 2007/64.

100. Při právní úpravě těchto postupů však členské státy musí zaručit užitečný účinek směrnice 2007/64, a nemohou tedy ohrozit funkce uvedené v bodech 78, 79 a 84 výše, které příslušné orgány vykonávají v rámci postupů pro vyřizování stížností, ani pravomoci, které ustanovení směrnice 2007/64 přiznávají těmto orgánům za účelem plnění těchto funkcí.

101. V tomto ohledu je třeba vzít v úvahu rovněž to, jak bylo uvedeno v souvislosti s třetí předběžnou otázkou³⁰, že postupy pro vyřizování stížností a postupy pro zjednávání nápravy sledují odlišné cíle. Podle mého názoru z analýzy těchto cílů vyplývá, že aby mohl být zajištěn užitečný účinek směrnice 2007/64 uvedený v předchozím bodě, tak „občanskoprávní“ cíl sledovaný mimosoudními postupy, tedy cíl spočívající v rozhodování sporů mezi poskytovateli platebních služeb a uživateli, nemůže ohrozit „veřejný“ cíl sledovaný postupy pro vyřizování stížností, který spočívá v zajištění účinného dodržování ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí směrnice 2007/64, ze strany poskytovatelů platebních služeb. V důsledku toho podle mého názoru nemůže jít procesní autonomie členských států tak daleko, že by příslušný orgán v rámci postupu pro vyřizování stížností zavazovala dodržovat rozhodčí nález, který je v rozporu s výsledky postupu pro vyřizování stížností.

102. S ohledem na výše uvedené mám za to, že na čtvrtou předběžnou otázku předkládajícího soudu je třeba odpovědět v tom smyslu, že v zásadě přísluší právu každého členského státu určit váhu rozhodčího nálezu v rámci postupů pro vyřizování stížností uvedených v člácích 80 až 82 směrnice 2007/64. Při právní úpravě tohoto aspektu musí členské státy zajistit užitečný účinek směrnice 2007/64, a nemohou tedy ohrozit funkce vykonávané příslušnými orgány v rámci postupů pro vyřizování stížností. V důsledku toho nemůže být příslušný orgán v rámci postupu pro vyřizování stížností zavázán dodržovat rozhodčí nález, který je v rozporu s výsledky postupu pro vyřizování stížností.

28 – Čtvrtá předběžná otázka se rovněž týká „plnění dohledových funkcí uvedených v člácích 20 a 21 směrnice 2007/64“. Z důvodů uvedených v bodech 45 až 49 výše je tato část předběžné otázky podle mého názoru nepřipustná. Z důvodů uvedených v bodech 51 až 57 výše je tato část předběžné otázky v původním řízení v každém případě rovněž irelevantní (viz poznámka pod čarou 18 výše).

29 – Obdobně viz nedávný rozsudek ze dne 26. června 2019, Craeynest a další (C-723/17, EU:C:2019:533, bod 54).

30 – Viz body 76 až 81 výše.

IV. Závěry

103. S ohledem na výše uvedené úvahy Soudnímu dvoru navrhuji, aby na předběžné otázky položené Augstākā tiesa (Nejvyšší soud, Lotyšsko) odpověděl následovně:

- „1) Článek 2 odst. 2 směrnice 2007/64 musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání takové vnitrostátní právní úpravě, která orgánu, který je ve smyslu článků 80 až 82 směrnice 2007/64 příslušný k přezkumu stížností v souvislosti s údajným porušováním ustanovení vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí tato směrnice, ze strany poskytovatelů platebních služeb, přiznává pravomoc přezkoumávat stížnosti – a tedy ověřovat porušení zákona a ukládat sankce – rovněž ve vztahu k platebním službám, které se neuskutečňují v eurech nebo v národní měně členského státu.
- 2) Orgán příslušný k vyřizování stížností, určený ve smyslu článku 82 směrnice 2007/64, nemá pravomoc rozhodovat spory mezi soukromými subjekty v rámci postupů pro vyřizování stížností, pokud mu předmětný členský stát nepřiznal také funkci orgánu příslušného v oblasti mimosoudních postupů pro zjednávání nápravy podle článku 83 směrnice 2007/64. V případě přijetí stížnosti týkající se neprovedení nebo nesprávného provedení platebního příkazu může příslušný orgán na základě vnitrostátního ustanovení, kterým se provádí článek 75 směrnice 2007/64, ověřit opodstatněnost této stížnosti a případně určit subjekt odpovědný za neprovedení nebo nesprávné provedení platebního příkazu. To však není možné v případě, kdy uživatel platebních služeb není spotřebitelem, a pokud se strany dohodly vyloučit použitelnost ustanovení vnitrostátního práva, kterým se provádí článek 75 směrnice 2007/64. Předkládajícímu soudu přísluší, aby posoudil soulad této dohody mezi stranami s ustanoveními vnitrostátních právních předpisů, včetně ustanovení provádějících směrnici 2007/64.
- 3) V zásadě přísluší právu každého členského státu určit váhu rozhodčího nálezu v rámci postupů pro vyřizování stížností uvedených v člácích 80 až 82 směrnice 2007/64. Při právní úpravě tohoto aspektu musí členské státy zajistit užitečný účinek směrnice 2007/64, a nemohou tedy ohrozit funkce vykonávané příslušnými orgány v rámci postupů pro vyřizování stížností. V důsledku toho nemůže být příslušný orgán v rámci postupu pro vyřizování stížností zavázán dodržovat rozhodčí nález, který je v rozporu s výsledky postupu pro vyřizování stížností.“